

ת"פ 3897/09 - מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים ואח'... נגד רמי גאבר, גולן ג'אבר, חוסיין קרעין, סיני ג'אבר, עבדאללה חאמד, איברהים איברהים, חאלד ס ואח'...

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 3897-09 מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נ' גאבר ואח'
בפני כב' השופטת חנה מרים לומפ
מאשימה מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים
נגד
נאשמים

1. רמי גאבר
2. גולן ג'אבר
3. חוסיין קרעין
4. סיני ג'אבר
5. עבדאללה חאמד
6. איברהים איברהים
7. חאלד סיאילה
8. דגש סאמר
9. עטא מליחאת
10. אחמד אבו גאליה
11. מנסור כעבנא
12. מוחמד אשתי

החלטה

1. בפניי בקשת המדינה להפרדת אישומים לפי סעיף 88 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשנ"ב-1982 (להלן: "**חוק סדר הדין הפלילי**"), ובקשת ההגנה לביטול כתב האישום מכוחה של דוקטרינת "הגנה מן הצדק" ובהתאם להוראות סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי.

המצע העובדתי

2. ביום 24.9.09 הוגש נגד הנאשמים כתב אישום המייחס להם עבירות של התפרצות- עבירה לפי סעיף 407(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), החזקת מכשיר פריצה- עבירה לפי סעיף 409 לחוק העונשין, גניבה- עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין וגניבת רכב- עבירה לפי סעיף 413 לחוק. כתב האישום כולל 16 אישומים, המגוללים 16 מקרי פריצה שונים המיוחסים לנאשמים הרלוונטיים לכל פרשייה.
3. עניינם של הנאשמים נדון תחילה בפני כב' השופט חיים לי-רן, ולאחר פרישתו הועבר התיק לדיון בפניי.
4. זולת האישום הראשון, כל האישומים הכלולים בכתב האישום, נסמכים על עדות עד המדינה, עלאא מנצורי, אשר חשף את פרטי הפרשייה דנן במסגרת "הסדר עד מדינה" ונדון ל- 6 חודשי מאסר בגין עבירה שביצע.
5. בדיון מיום 22.2.10 הצהיר ב"כ המאשימה, כי ביחס לאישומים 2-16 קיים מידע מודיעיני, וכי תעודת חיסיון תוגש לתיק בתוך חודשיים ממועד הדיון (עמ' 18, ש' 15-18 לפרוטוקול). בדיון שהתקיים ביום

24.5.10 ביקשה המאשימה ארכה נוספת לשם קבלת תעודת החיסיון, וזו הוגשה במהלך חודש אוגוסט 2010 (עמ' 26, ש' 2 לפרוטוקול), כשנה לאחר שהוגש כתב האישום.

6. ביום 18.1.11 ניתנה תשובת הנאשמים לכתב האישום, והנאשמים כולם כפרו בעבירות המיוחסות להם.
7. בדיון מיום 14.11.11 הצהיר ב"כ המאשימה, כי נותק הקשר עם עד המדינה, אשר שוחרר ממאסר לאחר שסיים לרצות את עונשו, ושב לביתו בבית איכסא שבשטחים. זאת לאחר, שבקשת המאשימה לגביית עדותו המוקדמת, קודם שחרורו ממאסר, נדחתה על-ידי כב' השופט לי-רן. בדיון זה ביקש ב"כ המאשימה כי ארכה כבת חודשיים על מנת לגבש מתווה פעולה במצב הדברים הנתון. בין היתר, ציין ב"כ המאשימה כי אחת מהחלופות הרלוונטיות היא להגיע להבנה בנוגע לאישום הראשון, שכאמור אינו מבוסס רק על עדות עד המדינה.
8. בדיון מיום 21.11.11, הצהיר ב"כ המאשימה כי לא עלה בידה ליצור קשר עם עד המדינה. ממצאי בדיקה שערך העלו, כי עד המדינה שהה במעצר ברמאללה, כאשר הסיבה בעטיה הוא נעצר קשורה בהתחייבותו להעיד בבית המשפט בתיק זה. בנסיבות אלה, ביקש ב"כ המאשימה דחייה נוספת של מספר חודשים על-מנת שיוכל להגיש בקשה לעיכוב הליכים בתיק. בית המשפט נעתר לבקשה, והדיון נדחה ליום 1.4.12 לתזכורת.
9. ביום 29.3.12 הגישה המאשימה בקשה לארכה בת חודשיים נוספים, על-מנת שישקול היועץ המשפטי לממשלה את הבקשה לעיכוב ההליכים בתיק.
10. ביום 4.6.12 הודיע ב"כ המאשימה, כי טרם התקבלה תשובת היועמ"ש.
11. בדיון מיום 10.9.12 טענתה האשימה כי קיימת חוות דעת ראשונית בנוגע לעיכוב ההליכים, ברם נדרשים לה חודשיים נוספים על מנת לקבל לידה את חוות הדעת המלאה.
12. ביום 2.12.12 ביקשה המאשימה ארכה נוספת בת חודש ימים.
13. ביום 7.1.13 ציינה המאשימה כי טרם התקבלה תשובת היועמ"ש לבקשה לעיכוב ההליכים.
14. בדיון מיום 2.9.13 ציינה המאשימה, כי טרם נתקבלה תשובתו הסופית של היועמ"ש, וביקשה לפצל את כתב האישום, כך שאישום 1 יופרד מאישומים 2-16 וינוהל, בעוד שבאישומים 2-16 ההליכים יעוכבו.
15. בדיון מיום 26.11.13 שבה המדינה וביקשה לפצל את הדיון.
16. בדיון מיום 7.1.14 הודיעה המאשימה, כי היועמ"ש החליט כי יש לעכב הליכים באישומים 2-16, כאשר לדידה החלטה זו נתקבלה בחודש מרץ 2013 והובאה לידיעת בית המשפט במהלך חודש אוקטובר 2013. המאשימה שבה וביקשה להפריד את האישומים בתיק.

טיעוני הצדדים

טיעוני המאשימה

17. המאשימה טוענת כי הסמכות להפריד את האישומים מסורה לה עד למועד מתן הכרעת הדין. מלכתחילה סברה המאשימה כי יש להגיש כתב אישום אחד, מאחר שמדובר במסכת עובדתית אחת. ברם, בנסיבות שנוצרו אין מנוס מהפרדת האישומים, אחרת יזוכו הנאשמים מהמיוחס להם באישומים 2-16, תוצאה אשר אינה עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי.

טיעוני ההגנה

18. באי-כוח הנאשמים מתנגדים לבקשת הפיצול, זאת לאור חלוף הזמן והשיהוי בהגשת הבקשה. הבקשה להפרדת האישומים נולדה אך ביום 8.10.13, כאשר במרוצת הזמן ניתן היה לסיים את הדיון, למצער באישום הראשון, זאת אף ללא הפרדת האישומים בתיק.
19. בשל התנהלותה הרשלנית של המדינה, מיום הגשת כתב האישום חלפו כ- 4.5 שנים בטרם הוגשה הבקשה להפרדת האישומים. לו הייתה מתנהלת המאשימה כדבעי, ההליכים היו מעוכבים כבר לפני שנתיים ומרוץ השנים לחידוש ההליכים היה מגיע כמעט לחציו.
20. התנהלות המאשימה גרמה לנאשמים לעינוי דין, באופן המקנה להם את הזכות לבקש את ביטול כתב האישום מכוח דוקטרינת "הגנה מן הצדק".
21. לאור האמור, מתנגדת ההגנה לבקשה להפרדת האישומים.

דין

הפרדת האישומים

22. סעיף 88 לחוק סדר הדין הפלילי קובע את סמכות בית המשפט להורות על הפרדת המשפט באישום מסוים מיתר האישומים בכל שלב קודם למתן הכרעת הדין:
- "בית המשפט רשאי, בכל שלב שלפני הכרעת הדין, לצוות על הפרדת המשפט באישום פלוני שנכלל בכתב האישום, או על הפרדת משפטו של נאשם פלוני שהואשם עם אחרים".**
23. השיקול המרכזי המנחה את בית המשפט בהחלטתו הוא קיומו של עיוות דין כתוצאה מהפרדת האישומים או מהותרתם מאוחדים (ע"פ 11426/03 חואמדה נ' מ"י (פורסם בנבו 31.12.08), פס' 33 לפסק הדין):
- "הן באיחוד והן בהפרדה יש מעמד מרכזי לשיקול של מניעת עיוות דין, אך-על-פי שמרכיב נורמטיבי זה מוזכר מפורשות רק בסעיף 90 [לחוק סדר הדין הפלילי, ע' פ'] ואינו נכלל במילותיו של סעיף 88 [לחוק סדר הדין הפלילי]" (ע"פ 350/91 ממנ נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(2) 345, 350 (1991)... (שם).**
24. המגמה הרווחת היא, כי כל עוד אין חשש לפגיעה בהגנת הנאשם יש להימנע מהפרדת האישומים:
- "כל עוד אין בכך משום פגיעה בהגנתו של הנאשם, המגמה היא להותיר על כנם צירוף אישומים ובמיוחד צירוף נאשמים, בהתחשב בכך שהדבר תורם תרומה חיובית וממשית הן ליעילות הדיון והן לעשיית הצדק: ליעילות הדיון - בכך שעדים נשמעים פעם אחת ובחבילה אחת; לעשיית צדק - בכך שניתן פסק דין אחד החורף משפט אחד לכל המעורבים, בעקבות קביעה אחת באשר לכוחן של הראיות (י. קדמי סדר הדין בפלילים, מהדורת תשס"ג- 2003, חלק שני, עמ' 687).**
25. בענייננו, כאמור, מדובר בסדרת מעשים המהווים פרשה אחת, וליבתה שיטת פריצה לבתי עסק וגניבת תכולתם, כאשר כל אחד מהאישומים מתאר אירוע אחר באותה מסכת עובדתית. דרך המלך היא, לדון בכלל האישומים במאוחד, שכן התשתית העובדתית לכל אישום ואישום היא זהה, והתשתית הראייתית להוכחת האישומים, בחלקה הארי, חופפת. בנסיבות אלו, ישנה תועלת רבה מכך שכתב האישום יתברר כמקשה אחת.

26. אמנם, למאשימה שיקול דעת בבחירת נוסח כתב האישום, והאישומים שיכללו בגדרו (ת"פ 29771-02-14 מ"י נ' זעורו, ס' 31 לפסק הדין). יחד עם זאת, יש לבחון בענייננו את האינטרס הציבורי מחד, ומאידך את הפגיעה בזכויות הנאשמים לו תותר ההפרדה.

27. במקרה הנדון, את התנהלות המדינה ליוותה שרשרת מחדלים. תחילתה, בשיהוי בהגשת תעודת החיסיון לתיק, אשר עיכבה את מתן התשובה לאישום. המשכה בעיכוב במסירת תשובת היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לעיכוב ההליכים בתיק, אשר ניתנה לאחר למעלה משנתיים מיום בו נודע למאשימה על ניתוק הקשר עם עד המדינה. סופה- בהגשת הבקשה להפרדת האישומים במועד בו הוגשה, כשנתיים לאחר שנודע לה על ניתוק הקשר עם עד המדינה, עת ידעה כי לא בנקל תוכל לאתרו ולהביאו לדין (ומשכך ביקשה את גביית עדותו המוקדמת עובר לשחרורו ממאסר, בקשה שכאמור נדחתה על ידי המותב הקודם).

28. אמנם, חלוף הזמן הוא בבחינת עינוי דין לנאשמים, אשר חלקם שוחררו בתנאים והיו נתונים למגבלות משך תקופה לא מבוטלת. אלמלא התנהלה המאשימה בעצלתיים בתיק זה, והגישה את בקשת ההפרדה במועד הרלוונטי, היה ניתן לקדם את ההליכים בתיק זה, לרבות שמיעת הראיות באישום בראשון ועיכוב ההליכים באישומים 2-16 כבר לפני למעלה משנתיים ימים. יצוין כי עוד בדיון מיום 14.11.11, ציינה המאשימה כי ברצונה לשיקול צעדיה בנוגע לאישום הראשון, אשר אינו מבוסס על עדות עד המדינה.

יחד עם זאת, עסקינן לכאורה בעבירות רכוש חמורות, שבוצעו בשיטתיות על ידי חברי כנופיה של ממש. אין חולק, כי האינטרס הציבורי מחייב את מיצוי הדין עם אותם עבריינים, אשר ההינו ופרצו, פעם אחר פעם לבתי עסק של אנשים תמימים, העמלים לפרנסתם, וגזלו את רכושם.

29. בנסיבות אלה, סבורתני, כי הותרת כתב האישום כמות שהוא, אשר תביא לזיכויים המלא של חלק מהנאשמים בחלקו הארי של כתב האישום, לא תעלה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי ועם שיקולי הצדק. מחדלי המאשימה בהחלט יישקלו במסגרת הטעונונים לעונש, ככל שיורשעו הנאשמים בסופו של ההליך, ולחילופין במסגרת בקשה לפסיקת הוצאות הגנה מכוח סעיף 80 לחוק העונשין, ככל שתוגש היה ויזוכו.

הגנה מן הצדק

30. גזירה שווה יש לגזור לעניין בקשת ההגנה לביטול כתב האישום מכוח דוקטרינת "הגנה מן הצדק".

31. סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי, מאפשר את ביטולו של כתב אישום מקום בו הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. ככלל, טענה לביטול כתב האישום מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק תתקבל, אך במקרים חריגים בהם התנהלות הרשות היא כה נפסדת, עד כי לא ניתן לנהל את ההליך הפלילי בצורה הוגנת.

32. במקרה הנדון, נפל אמנם דופי בהתנהלות המאשימה, אולם אין בפגמים אלו כדי להביא מיניה וביה לביטול כתב האישום, או להעיב על אפשרות ניהול ההליך בצורה הוגנת. כאמור, התנהלות המאשימה יכול ותילקח בחשבון בשלב הטעונונים לעונש, ככל שיורשעו הנאשמים בסופו של יום. יוער, כי תכליתה של טענה מקדמית זו אינה לענוש את התביעה על מחדליה, ובראי חומרת העבירות המיוחסות לנאשמים, סבורתני כי את הפגם שנפל בהתנהלותה ניתן יהא לרפא באמצעי אחר, מתון יותר:

"עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות כפי

שזו נתפסת בעיניו של בית-המשפט. מטרת החלטה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים. ואולם לרוב (אם כי לא תמיד) תיוחס הפגיעה בצדקתו ובהגינותו של ההליך הפלילי להתנהגות נפסדת של הרשויות, ובמקרים כאלה אכן מוטל על בית-המשפט לבקר את מהלכיהן. ברם לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות החוקרת או המאשימה או רשות מעורבת אחרת יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק בין מפני שבאיזון בין האינטרסים הציבוריים המתנגשים גובר העניין שבקיום המשפט, ובין (וזה כמדומה המצב השכיח) מפני שבידי בית-המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר". (ע"פ 4855/02 מ"י נ' ד"ר איתמר בורוביץ, (פורסם בנבו 31.3.05), סעיף 21 לפסק הדין).

33. לאור האמור, הטענה נדחית.

34. נקבע להמשך דיון לפי סעיף 144 באישום 1 בלבד ביום 15.7.14 בשעה 10:00.

35. המזכירות תזמן מתורגמן לשפה הערבית.

36. ב"כ הנאשמים 3-7,11,12 יוודאו את התייצבותם לדיון, וכן ב"כ הנאשמים 7 ו-11 יסדירו את כניסת הנאשמים לישראל. המזכירות תמציא לידי ב"כ הנאשמים 7 ו-11 הזמנות לדיון כדי להסדיר את אישור כניסתם לישראל.

ניתנה היום, ג' סיוון תשע"ד, 01 יוני 2014, בהעדר הצדדים.